

Mededelingen inzake het Boswezen, de Houtvoorziening en de Jacht

BERICHT OVER PRIJZEN VAN INLANDS HOUT No. XXII.

Verzameld door het Staatsbosbeheer.

Afgesloten op 12 Maart 1952.

Verklaring der gebruikte afkortingen :

A = eerste kwaliteit ; B = normale kwaliteit ; C = slechte kwaliteit ;

L = liggend (gevel) uitgesnoeid en uitgeslept tot bosrand ;

K = idem en op stapels gelegd ;

St = op stam ;

P = publiek verkocht ; OH = onderhands verkocht ; I = bij inschrijving verkocht ;

G = gunstige ligging ; O = ongunstige ligging.

Streek	wijze van verkoop	doornede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
GROVEDEN									
Friesland	I	6-11	C	374	K	G	23	II	
"	P	6-12	B/C	227	K	G	34	III	
"	I	11-26	C	350	K	G	26	III	
Z.O. Drente	P	5-15	B	32	K	G	33	II	
Salland	OH	10-15	B/C	63	L	G	30	II	vliegdennen
"	I	15	B	176	St	G	42	XII	
"	OH	16	B	126	St	G	44	XII	
"	OH	17	B	200	St	G	37	XII	
Achterhoek	P	5-20	B	63	L	G	37	II	
"	P	12-16	C	30	L	O	35	I	Scherfhout
"	OH	16-25	A/B	31	St	O	41	II	
"	P	20-30	B/C	16	L	G	50	II	
Lijmers	OH	12-17	B	1210	St	G	42	XII	
N. Veluwe	P	3-6	B	142	L	O	26	III	
"	P	4-6	C	63	L	G	16	II	Zeer krom
"	P	5-8	B	119	L	O	23	II	
"	P	5-8	C	70	K	G	22	II	
"	P	5-15	A/B	330	L	G	34	II	
"	P	6-8	B/C	70	L	G	19	II	
"	P	6-15	B	222	L	G	28	II	
"	P	6-15	B	190	K	O	40	III	
"	P	7-12	B	228	K	O	34	II	
"	P	10-17	B	34	L	O	41	II	
"	P	10-20	A	70	L	G	42	II	
"	P	12-18	B/C	44	K	G	47	II	
"	I	14-29	A/D	193	L	O	66	III	
"	I	15-24	B	269	L	O	64	II	
"	P	18-25	B	38	K	O	54	II	
"	P	20-25	B	16	K	O	52	III	
"	OH	25-35	B	125	L	G	80	II	
Zuid-Veluwe	P	5-6	B	49	K	G	30	III	

Streek	wijze van verkoop	doorsnede op het midden met schors in cm	kwalliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
Z. Veluwe	P	8—15	B/C	131	K	G	34	II	
"	P	10—20	B	72	K	G	46	III	
"	I	12	B/C	240	St	G	34	II	
"	I	14	B	53	L	O	43	II	kort en vrij
"	OH	14—25	A/B	228	St	O	56	II	krom
Rijk v. Nijmegen	P	5—13	B	92	K	G	58	II	
"	I	19	A/B	175	St	G	55	XII	
O. Utrecht	P	7—11	B	199	K	G	31	II	
"	P	10—20	B/C	89	K	O	27	II	Tophout
"	P	15—20	A/B	77	K	O	38	II	
"	I	17	A/B	120	L	G	57	III	Zeer recht
"	I	18	A/B	177	L	G	48	III	
"	P	18—30	A/B	407	K	O	46	II	
O. Brabant	P	5—9	A/B	48	K	O	51	III	
"	P	5—10	B	111	L	O	36	II	
"	OH	12	A	105	L	O	44	II	
M. Limburg	OH	14	A	188	St	G	38	III	
"	OH	39—41	B/C	85	St	G	36	I	
FIJNSPAR									
Friesland	OH	4—12	A	62	K	G	40	III	
"	P	6—16	A/B	30	K	G	74	II	
"	P	6—18	A	74	K	G	40	III	Gem. met
N. Drente	P	5—11	A	62	K	G	75	II	douglas
Salland	I	17—51	A/B	75	L	G	110	II	Gem.m.gr.den
Achterhoek	P	7—15	B	40	L	O	40	I	Scherfhout
"	P	15—20	B	22	L	O	81	II	
N. Veluwe	P	5—11	A/B	6	K	O	41	II	
"	P	6—10	B	27	K	O	46	II	
O. Utrecht	P	19—35	A/B	32	K	G	56	II	
LARIKS									
Groningen	P	4—14	B	61	K	G	45	II	
Friesland	P	3—9	B	80	K	G	44	II	
N. Drente	P	3—11	B	105	K	G	44	II	
"	P	4—8	B	62	K	G	48	III	
"	I	5—12	B	371	K	G	37	III	
"	OH	5—14	B	953	K	G	36	III	
"	P	5—20	B	149	K	G	43	II	
Z.O. Drente	P	4—9	A	76	K	G	71	II	
"	P	10	B	126	K	G	49	II	
Z.W. Drente	I	6—13	B	386	K	G	35	III	
Kop v. Overijssel	P	4—8	B	74	K	G	62	II	
Salland	P	3—14	A	22	K	O	61	III	
N. Veluwe	P	3—15	B	22	K	O	53	III	
"	OH	6—8	A	165	L	G	41	II	
"	P	6—10	B	52	K	O	38	II	
"	P	6—11	A/B	50	K	O	49	II	
"	P	8—15	B	71	K	O	49	II	
"	I	12—20	B	132	L	O	62	II	
"	I	12—22	B	118	L	O	63	II	
Z. Veluwe	P	8—12	B	67	K	G	46	II	
Rijk v. Nijmegen	P	5—12	B	16	K	G	66	II	
O. Brabant	P	6—9	A	27	K	O	57	II	

Streek	wijze van verkoop	doorsnede op het midden met achters in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met achters in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
DOUGLAS									
Salland	P	3—9	A/B	16	K	G	73	II	
N. Veluwe	P	8—13	B	38	K	O	43	II	
"	P	12—22	B	48	K	G	57	II	
"	I	14—28	A/B	83	L	G	86	III	
"	P	20—35	B	20	K	O	81	II	
EIK									
Groningen	P	7—14	B	24	K	G	43	II	Gem. m. Am.
Z.O. Drente	I	51	B	10	St	G	37	II	
Salland	P	10—15	B/C	62	K	G	32	II	
"	I	45—60	B	10	L	G	103	II	
Achterhoek	P	15—40	B/C	45	L	O	42	II	
"	OH	40—65	B	32	St	G	85	II	
N. Veluwe	P	5—20	B	19	K	O	48	III	
"	P	8—14	B/C	30	K	O	27	II	
"	I	25—35	B	125	St	G	50	II	
Z. Veluwe	I	20—50	C	15	St	G	33	II	Scherfhout
"	OH	30	B/C	14	St	G	40	II	
"	OH	40—60	A/B	14	St	G	75	II	
"	OH	50	A	6	St	G	130	II	Paalhout
O. Utrecht	P	15—30	B/C	21	K	G	33	II	Gem. met Am.
O. Brabant	P	28	B/C	32	St	G	24	II	eik
Z. Limburg	P	6—16	B	34	K	G	37	I	
AMERIKAANSE EIK									
N. Drente	P	5—10	B	14	K	G	42	II	
Salland	P	5—14	B/C	22	K	G	44	II	
BEUK									
Z. Veluwe	I	30—70	C	186	L	G	30	II	Scherfhout
"	OH	40	A/B	30	St	G	70	II	
O. Utrecht	P	30	B	4	K	G	33	II	
"	P	30—50	B/C	90	St	G	44	II	Ged. geveld
"	I	34	A/B	26	L	G	62	II	
IEP									
O. Utrecht	I	37	B	35	St	G	100	II	
N. Holland	I	30—35	A/B	20	St	G	116	II	
Zeeland	I	38—42	C	149	L	G	180	II	Scherfhout
"	I	42	B	69	L	G	256	II	
POPULIER									
Groningen	OH	50	A	100	L	G	60	II	
Z.O. Drente	I	50	B	25	St	G	44	II	
Achterhoek	I	33—36	B	149	St	G	40	II	
Lijmers	I	50	B	46	St	G	52	II	
Betuwe	I	40	C	25	St	G	41	II	
"	OH	40—50	A	60	St	G	57	XI	
Zeeland	OH	40	B	25	St	G	65	I	
Zeeuws									
Vlaanderen	OH	40	A	56	St	G	36	II	
"	I	65	B	42	St	G	40	II	Scherfhout
O. Brabant	P	32	A/B	40	St	G	48	II	
"	OH	50	A	132	St	G	70	II	
Z. Limburg	I	50	B	78	St	G	53	II	

Streek	wijze van verkoop	doorsnede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
ANDER LOOFHOUT									
N. Drente	P	5—10	B	45	K	G	32	II	Prunus
Rijk v. Nijmegen	P	12—23	B	9	K	G	44	II	Acacia
Z. Vlaanderen	I	49	B	17	St	G	46	II	wilg, scherf-
Z. Limburg	P	6—16	B	154	K	G	16	I	Berk hout
BRANDHOUT									
Friesland	P	6—12	—	16	K	G	27	II	Berk
Salland	P	—	—	80	K	G	19	III	Eik
Lijmers	P	—	—	40	L	G	16	II	Gemengd
N. Veluwe	P	—	—	46	K	O	23	III	Gemengd
"	P	—	—	69	K	O	19	II	Beuk
"	P	—	—	36	L	G	23	II	Beuk
Rijk v. Nijmegen	P	10—54	—	73	K	O	30	II	Beuk
O. Brabant	P	5—10	—	15	L	G	20	II	Groveden
Z. Limburg	P	—	—	243	K	O	13	I	Eik, Berk
HAKHOUT									
Friesland	I	—	B	1,40 ha	St	G	161 p. ha	II	Eik, Berk
BOONSTAKEN									
N. Veluwe	P	—	—	2600 st.	K	O	10,30 p. 100 st.	II	Gr. den
"	P	—	—	4400 st.	K	G	7,50 p. 100 st.	II	Gr. den, eik
Z. Limburg	P	3	—	825 st.	K	G	8 p. 100 st.	I	Berk

BETALING CONTRIBUTIE EN ABONNEMENTS- GELDEN 1952.

De Penningmeester dankt allen, die zo vriendelijk waren de verschuldigde contributie en abonnementsgelden over 1952 reeds over te maken.

De gelegenheid tot betaling bestaat nog tot 1 April a.s. Na deze datum zal per kwitantie over het verschuldigde bedrag worden beschikt.

Voorts wordt de aandacht nog gevestigd op de verhoogde incassokosten. Ter vermindering van deze extra kosten wordt overmaking vóór 1 April a.s. dan ook zeer aanbevolen.

Het gironummer van de Penningmeester is 171898, Sickeszplein 1 te Arnhem.

De Penningmeester,
Ir J. F. Smit.

GEBRUIK VAN PARTICULIERE TERREINEN VOOR MILITAIRE OEFENINGEN.

In aansluiting op de mededeling in het Maart-nummer geeft Kapitein J. J. Vermeulen in opdracht van de Commandant Strijdkrachten te Velde nog enige aanvullende mededelingen onder het motto: „Voorkomen en genezen”.

Het gebruik maken van particuliere terreinen voor het houden van militaire oefeningen moet voor de eigenaren of beheerders van deze terreinen zo weinig mogelijk risico medebrengen; derhalve zijn de maatregelen, welke het Ministerie van Oorlog heeft getroffen, er dan ook in de eerste plaats op gericht om het aanrichten van schade zoveel mogelijk te voorkomen.

Toen men nauwkeurig ging onderzoeken, wat de oorzaken van de beschadigingen waren bleek, dat verreweg het grootste percentage het gevolg was van „onkunde”. Reeds in 1951 is daarop, zij het dan ook slechts incidenteel, een aanvang gemaakt met de voorlichting van de troep inzake de vegetatie van het bos en de woeste gronden. De resultaten van deze eerste proefnemingen bevestigden ten volle de hierboven vermelde conclusie en dit is voor de Minister van Oorlog dan ook aanleiding geweest om goed te keuren, dat sedert Januari 1952 door houtvesters van het Staatsbosbeheer en van de Nederlandsche Heidemaatschappij over het gehele land lezingen voor militairen worden gehouden. Wel heeft men zich daarbij enige beperkingen moeten opleggen, want het bleek in de practijk onuitvoerbaar om deze lezingen voor *alle* militairen te laten houden, maar de officieren en onderofficieren in de verschillende garnizoenen en de leerlingen van alle militaire onderwijsinrichtingen als toekomstige officieren en onderofficieren worden thans in de gelegenheid gesteld allen éénmaal een dergelijke voordracht, meestal toegelicht door een film of door lichtbeelden, bij te wonen.

Zodoende zullen dus binnenkort alle kaderleden in staat zijn om mede met behulp van een beknopte handleiding, de troep op hun beurt de nodige voorlichting op dit gebied te geven; hiermede hoopt men te bereiken, dat over enige tijd het overgrote deel van de mannelijke jeugd van Nederland enig inzicht zal hebben gekregen in de waarde van deze terreinen voor onze samenleving. Teruggekeerd in de burgermaatschappij zal hiervan zeker het nodige blijven hangen, wat ongetwijfeld ook zijn goede invloed zal uitoefenen op de gedragingen van de burgers, die immers voor een zeer belangrijk gedeelte tevens op deze terreinen zijn aangewezen voor hun vakantie.

Naast de reeds genoemde factor „onkunde” speelt ook de „militaire noodzaak” een rol bij het ontstaan van schade. In de meeste gevallen is het nu eenmaal onvermijdelijk, dat er enige schade ontstaat, wil een oefening ten volle tot haar recht komen en beantwoorden aan het gestelde doel. Vooral de niet-bestrate landwegen kunnen, met name in zeer droge of zeer natte perioden van het jaar, veel te lijden hebben van zwaar militair vervoer; in sommige gevallen zal het nodig zijn, in het terrein te graven en menigmaal ook zal de troep enig materiaal voor camouflage-doeleinden ter beschikking moeten hebben. En hoewel in de meeste gevallen door overleg vooraf met de eigenaren of beheerders

der terreinen de onvermijdelijke schade tot betrekkelijk geringe afmetingen kan worden teruggebracht, de werkelijke schade kan uiteindelijk niet ten laste komen van diegenen, die zo welwillend zijn om hun terreinen ter beschikking te stellen.

Deze schade moet derhalve worden vergoed en de procedure voor de schadevergoeding moet zijn : eenvoudig, doeltreffend en snel-werkend. Ook hiermede zijn in 1951 verschillende proeven genomen, die hun deugdelijkheid hebben bewezen en waarvan de resultaten zijn vastgelegd in een ministeriële beschikking, waarbij vijf schadecommissarissen zijn aangewezen, die elk in hun gebied bij alle grotere oefeningen, enerzijds tevoren het contact moeten vormen tussen de militaire autoriteiten en de verschillende niet-militaire instanties en particulieren, anderzijds na afloop van die oefeningen de aangerichte schade moeten laten taxeren door deskundigen en bij accoordbevinding terstond kunnen laten uitbetalen aan de belanghebbenden.

Voor een vlotte werkwijze is in het afgelopen jaar reeds menigmaal — en nimmer tevergeefs — de medewerking en het advies gevraagd van Burgemeesters en van vele gemeentelijke of andere overheidsfunctionarissen. Deze samenwerking zal ook in de toekomst niet kunnen worden ontbeerd en zal zeker in aanzienlijke mate kunnen bijdragen tot een goede verstandhouding tussen burgerij en militairen.

TOEPASSING NATUURBESCHERMINGSBESCHIKKING

De Stichting voor de Landbouw heeft een schrijven gezonden aan de directeur-generaal van de Landbouw inzake de toepassing van de Natuurbeschermingsbeschikking. In dit schrijven herinnert de Stichting er aan, dat de commissie Grondgebruik reeds het vorige jaar heeft verzocht de georganiseerde landbouw in te schakelen bij de behandeling van deze materie. De Stichting verklaart er begrip voor te hebben, dat de overheid geen subsidie verleent voor ontginningen, die het landschapsschoon in ernstige mate zou aantasten. Deze belangen dienen echter te worden beschermd door planologische maatregelen, zoals dit ook geschiedt door middel van de voorlopige lijst van natuurbeschermingsmonumenten van de Rijksdienst van het Nationale Plan.

Krachtens de Natuurbeschermingsbeschikking echter beoordeelt het Staatsbosbeheer of door een ontginning het natuurschoon wordt aangetast. In de praktijk betekent dit, dat in deze gevallen geen subsidie wordt verleend en dat dus de ontginning geen doorgang vindt. In wezen treft het Staatsbosbeheer hier dus een planologische beslissing, en dient dus de belangen van de landbouw tegenover het behoud van natuurschoon af te wegen. Daarom acht de Stichting het billijk, dat ook de stem van de landbouw gehoord wordt bij deze beslissingen, zeker in die gevallen, waarin zij ten ongunste van de landbouw uitvallen. Om deze reden zou de betrokken landbouwer zich moeten kunnen wenden tot de minister, die zijn beslissingen eerst neemt, nadat hij een commissie heeft gehoord, waarin de belangen van de landbouw en van de natuurbescherming zijn vertegenwoordigd.

PLANOLOGISCHE COMMISSIE.

Het hoofdbestuur van de Stichting voor de Landbouw heeft zijn goedkeuring gehecht aan een plan van de commissie Grondgebruik tot instellen van een Planologische commissie ter voorbereidende behandeling van zuiver planologische vraagstukken, welke tot dusver door de commissie Grondgebruik werden bestudeerd. In deze nieuwe commissie, die een sub-commissie zal zijn van Grondgebruik, zullen zitting hebben de vertegenwoordigers van de Stichting voor de Landbouw in de commissie Ruimtelijke Ordening. Dit zijn de heren C. van Dijk, B. A. A. Engelbertink, prof. dr E. W. Hofstee, H. Kikkert, S. A. N. van Oeveren, dr Th. C. Oudemans en mr. N. M. Zijp. Als adviserende leden zullen in deze commissie zitting nemen de heren prof. mr C. H. F. Polak en mr J. W. Schubad. Het is de bedoeling ook nog een vertegenwoordiger van de zuidelijke provincies als lid aan te zoeken.

Boekbesprekingen

0 -- 017 + -- 087 (43.5)

Handbuch der Forstkultur, uitgave van „Forstkultur Nordwest”. Forstgenutzungs- und Bezugsgenossenschaft für Nordwestdeutschland e.G.m.b.H. Hamburg-Bahrenfeld, 1951, 96 pp.

De in 1948 opgerichte bosbouw-coöperatie „Forstkultur Nordwest” stelt zich ten doel, bosbedrijven — in de ruimste zin van het woord — van gereedschappen, instrumenten, machines e.d. te voorzien en het gemeenschappelijk gebruik ervan te bevorderen. In nauwe samenwerking met instellingen voor bosbouwkundig onderzoek en andere deskundigen wordt de productie van bepaalde machines, gereedschappen en chemicaliën aangemoedigd en van niet deugdelijke artikelen tegengegaan. De leden worden regelmatig van verbeteringen en nieuwe uitvindingen op de hoogte gehouden door zogenaamde „Grüne Listen”, terwijl ook bemiddeld wordt bij tentoonstellingen, jaarbeurzen en dergelijke.

Als uitvoerend middel van de taak die deze bosbouw-coöperatie op zich heeft genomen, is een „Handbuch der Forstkultur” uitgegeven, een op DIN A 4 gedrukt boekwerk van bijna 100 bladzijden, dat veel overeenstemming met een gewone catalogus vertoont. Als een van de meest opvallende kenmerken kan de wel zeer uitvoerige illustratie worden genoemd, die zeker niet fraai doch ongetwijfeld wel doelmatig is uitgevoerd. Hierdoor, en door de hoge mate van volledigheid, is de titel „handboek”, hoewel naar onze smaak toch wat te gewichtig aandoend, wel gerechtvaardigd. Men vindt er van alles, wat men in de bosbouw aan gereedschappen en instrumenten wel eens nodig kan hebben, van stopwatches en poolplanimeters tot zaagvijlen, schijvenploegen en nestkastjes toe.

De indeling is overzichtelijk en volgt een eigen decimaal systeem met de hoofdgroepen: 1. Rooiing, bodembewerking, bemesting. 2. Bebossing. 3. Cultuur-, jonge aanplant- en opstandsverzorging. 4. Bosbescherming en houtbescherming in het bos. 5. Kapbedrijf en onderhoud gereedschap. 6. Machines en gereedschappen voor boswegen, wegonderhoud en transport. 7. Landmeten, grondonderzoek en bosinrichting. 8. Schuilhutten en tenten, beschermende bekleding en -uitrusting, E.H.B.O., beroeps-kleding.

Het is jammer dat wij in Nederland geen gebruik kunnen maken van de diensten, die de „Forstkultur Nordwest” voor zijn deelhebbers verricht. Zou het niet mogelijk zijn, bij een van onze instellingen, die de belangen van de Nederlandse bosbouw dienen, een „filiaal” onder te brengen?

W. Oudshoorn.

972.3: (492)

443 *Endothia parasitica*: 176.1 *Castanea*: (410)

Chestnut Blight caused by the fungus *Endothia parasitica*. Forestry Commission, Booklet nr 3. London 1950. 2 sh 6 d.

Sedert 1904 teistert een, waarschijnlijk uit Oost-Azië afkomstige schimmelziekte, *Endothia parasitica* Anderson et Anderson, de tamme kastanje (*Castanea dentata* Borkh.) in het Oostamerikaanse loofhoutbos met ontstellende gevolgen. Ook de Europese tamme kastanje (*Cast. sativa* Mill.) is er zeer gevoelig voor, zoals men thans in Italië, waar de ziekte in 1938 werd waargenomen, en in mindere mate in Spanje, Frankrijk en Zwitserland aan den lijve ondervindt. Tot dusver is geen bestrijdingsmiddel gevonden en evenmin een resistente soort of variëteit, die eenzelfde groei-kracht heeft als de hier inheemse soort.

Bezorgd voor de hakhoutopstand van tamme kastanje, die in het zuiden van Engeland vrij veel voorkomen, heeft de Forestry Commission het bovengenoemde vlugschrift uitgegeven, teneinde de spoedige herkenning van een eventuele infectie mogelijk te maken. Vijf, uitstekende gekleurde afbeeldingen, vervaardigd in Italië, geven een duidelijke indruk van het ziektebeeld en zullen ongetwijfeld helpen de plaag zo snel mogelijk te identificeren. De binnenzijde van het omslag bevat een beknopte beschrijving van de biologie van *Endothia parasitica* en enkele nadere bijzonderheden.

De Forestry Commission is steeds actief op het stuk van voorlichting en haar uitgaven voorzien ongetwijfeld in een behoefte. Het is echter te hopen, dat deze publicatie overbodig zal blijken te zijn.

W. L. Jansen.

Jaarverslagen van de Vereniging van Boseigenaren over de jaren 1946 tot met 1950.

In Augustus 1946 werd de Vereniging van Boseigenaren opgericht. De stoot ertoe gaf de sterk gevoelde behoefte om de belangen van de bosbezitters door een vereniging te doen behartigen. Na de bevrijding waren de 3 boeren- en de 3 landarbeidersorganisaties tot de Stichting voor de Landbouw overgegaan en het leek wenselijk nu ook de mogelijkheid te scheppen voor de belangen van de werkgevers in de bosbouw gezamenlijk op te kunnen komen.

Uit de hierbovengenoemde jaarverslagen blijkt wel, dat de jonge vereniging die belangen goed heeft behartigd. Door een groot aantal circulaires heeft zij haar leden steeds op de hoogte gehouden van wat er speciaal in zake de overheidsbemoeienis met de bosbouw gaande was. Van direkt belang waren haar adviezen inzake de vermogensaanwasbelasting en die van de heffing ineens.

Van de belangrijkste aangelegenheden, die door de vereniging werden behandeld willen we slechts noemen die van het bedrijfspensioenfonds voor bosarbeiders en van een collectief arbeidscontract. De regeling van de arbeidslonen kon niet tot stand komen afgescheiden van een regeling van de houtprijzen. De uurlonen waren gestegen van f 0,40 tot f 0,64, terwijl voor de houtprijzen nog altijd gold de prijzenbeschikking geveld inlands hout 1946. Een betere verhouding tussen de prijzen en de lonen was dus nodig en door de vereniging werd dan ook op de urgentie van een verhoging der prijzen gewezen. De Directeur-generaal van de Prijzen meende, dat een verhoging alleen toelaatbaar zou zijn, indien kon worden aangetoond, dat zulk een verhoging onvermijdelijk was en daarvan was hij niet overtuigd. De houtprijzen zouden zich steeds hebben gericht naar het buitenlands prijspeil, terwijl van een bosbedrijf in de eigenlijke zin in Nederland niet kon worden gesproken.

Het is echter duidelijk, dat nu de fiscale lasten zo hoog waren geworden, het bosbezit niet langer uitsluitend als een bron van aesthetisch genoegen of voor de uitoefening van de jacht kon worden beschouwd. Wilde men aan de plantverplichting voldoen, dan werd men wel gedwongen op de geldelijke belangen van het bedrijf te gaan letten of de kap te staken.

In 1949 werd bij een bekendmaking van het Rijksbureau voor Hout de handel in inlands hout vrijgelaten, oorspronkelijk nog met uitzondering van iepen, essen, populieren en wilgenhakhout, maar later werden ook deze beperkingen ingetrokken. Ook de maximumprijzen van inlands rond- en naaldhout werden vrijgelaten en wel op een moment, dat geen prijsstijging kon worden verwacht.

Ook kwam in Maart 1949 een bedrijfspensioenfonds voor de landbouw tot stand. Voor arbeiders in de land-, tuin- en bosbouw is het bedrijfspensioenfonds nu werkelijk verplicht; alleen de zelfstandigen bleven nog buiten de regeling.

Min of meer bewogen was de gang van zaken bij het ontwerpen van een nieuwe boswetgeving.

Uit de bezettingstijd dateerde het „Besluit Staatstoezicht op de Bosschen 1943“, dat de particuliere bosbezitter nagenoeg het gehele beheer uit handen nam. Na de bevrijding kwam van alle kanten tegen deze regeling verzet. De bezwaren schenen door de regering te worden gedeeld en er werd ingesteld een Commissie tot herziening van de boswetgeving, die een voorlopige regeling zou moeten treffen en een nieuwe boswet zou moeten ontwerpen ter vervanging van die van 1922. Deze commissie kwam met een tijdelijke regeling waarbij eigenlijk weinig aan het besluit in kwestie werd gewijzigd; de directeur van het Staatsbosbeheer had vrijwel in alle zaken de beslissing. Tegen deze voorlopige regeling had de Hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting voor de Landbouw ernstige bezwaren, die gaarne de oude Bosraad, welke bij het Besluit Staatstoezicht was uitgeschakeld, weer in ere zag hersteld. In deze Bosraad was namelijk ook het particuliere bosbezit vertegenwoordigd.

De Minister was van mening dat de Stichting voor de Landbouw als adviserend college van de regering zou kunnen optreden en dat inzake van het aanmerken van onroerende goederen als landgoederen de directeur van het Staatsbosbeheer van advies zou kunnen dienen. In de toekomst wilde de regering de vroegere taak van de Bosraad toebedelen aan de natuurbeschermingsraad, die een wetsontwerp zou moeten indienen tot bescherming van de natuur en het landschapsschoon. In 't begin van 1948 nam Jhr W. H. de Beaufort, lid van de Hoofdafdeling Bosbouw zitting in de voorlopige Natuurbeschermingsraad, zodat daardoor althans tussen beide lichamen contact was gelegd.

De Commissie Herziening Boswetgeving werd in 1947 ontbonden en vervangen door een Commissie tot herziening van de boswet 1922, die tot taak had „te na te

gaan welke voorzieningen met betrekking tot de bosbouw en de houtteelt in Nederland in al haar aspecten gewenst waren en Ze een ontwerp van wet tot regeling van de onder 1e bedoelde voorziening met toelichtende memorie vast te stellen".

De nieuwe boswet is er nog niet. Ieder jaar wordt de geldigheid van het Besluit Staatstoezicht met een jaar verlengd en de hovengenoemde commissie met haar niet minder dan 24 leden, werkt achter de lappendeken van het bewuste Besluit en de oude boswet 1922, die er in de loop der jaren niet „elegantier" op geworden is, rustig verder. We zijn in afwachting.

Intussen werd in 1950 ingesteld een Adviescommissie bij hoger beroep inzake de toepassing van de Bodemproductiebeschikking 1949. Tegen een beslissing van de Productiecommissaris kan men binnen 3 weken in hoger beroep komen bij de Minister van Landbouw, die alvorens een beslissing te nemen, de Adviescommissie, waarin zowel land- als bosbouwbelangen zijn vertegenwoordigd, hoort.

De organisatie van de bosbrandweer, die op het vrijwilligheidsbeginsel is gebaseerd, is geleidelijk over bijna de gehele linie voltooid. Als voorbeeld heeft men daarbij genomen de organisaties van de Veluwe bosbrandweer, de Utrechtse- en die van de Gelderse Achterhoek en de Lijmers, welke vóór de oorlog uitstekend werk hebben gedaan.

In 1947 werden ingesteld een Adviescommissie voor de vrijwillige bosbrandweer en een Uitvoeringscommissie. Herhaaldelijk werden vergaderingen gehouden onder leiding van de betreffende Commissarissen der Koningin met de verschillende burgemeesters, de Hoofdafdeling Bosbouw, vertegenwoordigers van het Staatsbosbeheer, de Vereniging van Beseigenaren en de Districtsinspecteur van het brandweerwezen. Voor de bestrijding van de kosten gold als basis een bepaald bedrag per inwoner en per ha bos en heide. Algemeen werd de wenselijkheid van een systeem van regionale bestrijding van bosbranden ingezien. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken stelde een aantal jeeps ter beschikking, terwijl de Hoofdafdeling Bosbouw geld fourneerde voor de bouw en reparatie van uitzichttorens. Van het Rijk kreeg men een jaarlijkse subsidie van f 25.000, en van de Nederlandse Spoorwegen f 7500. Van de bekende waarschuwingsborden met insigne van de „Rode Haan" werd een 500-tal afgeleverd.

De mogelijkheid bestaat, dat de regionale bosbrandweercomité's de blussers tegen ongevallen verzekeren.

P. van Zon.

Referaten

1. Factoren van de omgeving; biologie.

114.6

Een kwantitatieve methode voor het bepalen van de biologische bodemactiviteit. C. P. van Goor. T.N.O.-Nieuws. 7 (1), 1952 (11-14).

De biologische bodemactiviteit, gevolg van het biologische leven in de grond, dat door inwerking op die grond, de bodem-vruchtbaarheid in hoge mate bepaalt, kan thans in graden worden vastgesteld, door in de grond materiaal van steeds dezelfde geaardheid te laten aantasten en door daarna de graad van aantasting van dit materiaal te onderzoeken. De activiteit wordt uitgeoefend door de gezamenlijke werking van alle processen in de bodem, die terug te voeren zijn op de werking van hogere planten en dieren, alsmede van microflora en -fauna.

Het materiaal, dat men voor de bepaling gebruikt, bestaat uit cellulose en eiwit, welke stoffen naast lignine de voornaamste componenten van het te humificeren strooisel uitmaken. Men neemt hiervoor dan ook kunstzijden draden, bestaande uit cellulose, en natuurzijden draden, bestaande uit eiwitten. Deze worden geregend door een balk ongestoord bodemprofiel — blijft staan tussen twee gegraven greppels — die dan, na bijvoorbeeld gedurende drie maanden in de grond te hebben gezeten — de greppels zijn gedurende die tijd gedicht —, op treksterkte worden onderzocht in een daarvoor speciaal uitgedacht apparaat.

Deze methode, die zeer betrouwbaar is gebleken, heeft het voordeel, dat de grond in natuurlijke toestand kan worden onderzocht, terwijl het aantal waarnemingen zo groot kan zijn als men wil, zodat men met een grote zekerheid kan middelen. Aldus kan men op eenvoudige wijze gemakkelijk vele en betrouwbare kwantitatieve gegevens verkrijgen.

De bodemvruchtbaarheid wordt in de bosbouw door de vegetatie zelf in stand ge-

houden door middel van de productie en omzetting van strooisel. Uit dit strooisel komen door mineralisatie voedingsstoffen vrij voor de groei, terwijl anderzijds door humificatie colloïdale humusstoffen worden gevormd, die de fysieke en chemische toestand van de grond op peil houden, hetgeen voor de vruchtbaarheid van zandige droge bosgronden van beslissend belang is.

Dit omzettingsproces van het strooisel wordt beheerst door de biologische bodemactiviteit. Is deze te hoog — tengevolge van diepe grondbewerking, te zware bemesting met kalk enz. — dan overheerst de mineralisatie en verdwijnt, doordat de afbraak de aanvoer overheerst, de organische stof kwantitatief uit de bodem. Het gevolg is verarming. Bij een te lage biologische bodemactiviteit wordt het strooisel niet geheel omgezet en vormt zich de zure ruwe humus. Het duurzame behoud van het productievermogen van de zandige bosgronden is slechts mogelijk bij een zeer bepaalde biologische bodemactiviteit en daarvoor kunnen nu de gewenste gegevens worden verzameld.

F. B.

114.68 (492)

Verbetering van de mierenstand van onze bossen. E. T. G. Elton. T.N.O.-Nieuws. 7 (2), 1952 (43—44).

De nuttigheid van de rode bosmier kan worden dienstbaar gemaakt door het kunstmatig stichten van nieuwe kolonies. Het vestigen van nieuwe kolonies is eenvoudig uitvoerbaar, doch zij gaan op den duur of al heel spoedig weer te gronde bij gebrek aan koninginnen, daar deze van elders aankomend, slechts tot een klein aantal of helemaal niet door het volk worden aangenomen. Vooral voor het geval, dat ze in het geheel niet worden aanvaard, is het nuttig om te weten hoe men wel vreemde koninginnen zou kunnen doen adopteren. Maar ook voor de gevallen, dat er weinig koninginnen worden opgenomen, zou men moeten weten hoe men de kolonies blijvend zou kunnen redden of zich doen uitbreiden, daar men dan ook normale kolonies zou kunnen doen uitgroeien tot zogenaamde reuzenkolonies, die ook in de natuur wel voorkomen en waarbij dan verschillende nesten worden gebouwd, tot wel 50 toe, en zich dan uitstrekken over vele hectare grond.

De oplossing voor de kunstmatige uitbreiding is nog niet gevonden, maar in 1950 is ontdekt, dat men aan een kolonie ongestraft koninginnen uit een ander volk kan toevoegen op het einde van de winter en in het vroege voorjaar. De grote koninginnen „productie” heeft echter eerst plaats van half April tot half Juni. Het probleem heeft zich daardoor nu verplaatst naar het vinden van de mogelijkheid koninginnen in het vroege voorjaar beschikbaar te hebben.

F. B.

4. Bosbeschadiging en bosbescherming.

442.1 (494)

Neuere Erfahrungen über die Mistel. Ernst Gäumann und James Péter-Contesse. Schweiz. Z. f. F. (J. f. suisse) — 102 (2/3) 1951 (108—119).

Voor de groei van een mistelplant is het noodzakelijk, dat parasiet en gastheer elkaar verdragen. Een van een appelboom afkomstige mistelbes of -kiemplant ontwikkelt zich voorspoedig op een andere appelboom, maar een grovedennenmistel, op een perenboom gebracht, gaat te gronde, omdat het weefsel van de perenboom 10 cm rondom de mistelkiem als gevolg van de prikkeling afsterft.

Tussen deze uitersten van totaal slagen en totaal mislukken van het aanslaan van de mistelkiem staan intermediaire gevallen zoals de perenmistel op de perenboom. Meestal reageert de perenboom op de mistel slechts microscopisch histologisch, soms is de reactie met het blote oog zichtbaar door de vorming van een kleine tumor. De ontwikkeling van de mistel wordt hierdoor echter niet geremd. In een gering aantal gevallen sterft het geprikkelde weefsel af, waarbij ook de jonge mistelplant omkomt. Het is gebleken, dat bij herhaalde prikkeling de reactie van de perenboom feller wordt, zodat in het tweede jaar het percentage uitstoting groter is dan in het eerste jaar.

De bovenste hoogtegrens van het verspreidingsgebied van de zilverdennenmistel ligt 200 à 400 m lager dan de bovenste hoogtegrens van het verspreidingsgebied van de zilverden. Het schijnt, dat de zilverden op zijn hoogste groeiplaatsen sterker op de mistel reageert, zodat steeds uitstoting volgt. Deze sterkere reactie verklaart men door aan te nemen, dat de zilverden aan de bovengrens van zijn verspreidingsgebied een grotere gevoeligheid heeft, veroorzaakt door een niet ideale stofwisseling. Door de gevoeligheidstheorie kan ook het verschijnsel worden verklaard, dat met mistels bezette zilverdennen ten aanzien van hun groei tot een leeftijd van 120 jaar geen hinder

ondervinden. daarna is echter de breedte van de jaarringen slechts $\frac{2}{3}$ van de breedten van de jaarringen van zilverdenen zonder mistels. M.S.

5. Houtmeetkunde; aanwas; ontwikkeling en structuur van opstanden; taxatie kartering.

564: 905.2 (494)

Von Tatsachen zurück auf Ursachen und dann weiter zu Prognosen. Hans von Greyerz. Schweiz. Z. f. F. (J. f. suisse). 101 (12) 1950 (642—656).

De houtvoorraad van het bos van de gemeente Aarberg werd voor het eerst in 1930 opgemeten. Bij de hermeting in 1950 bleek, dat de verwachtingen, die men in 1940 aangaande de bijgroei had, geenszins waren uitgekomen: ten opzichte van de periode 1930—1940 is in de periode 1940—1950 de oppervlakte-aanwas teruggelopen van 1032 m² tot 868 m² (per ha van 28,91 m² tot 26,46 m²). Ten gevolge van de oorlogsomstandigheden was de velling veel groter dan de aanwas en wel 1125 m². Deze lage aanwas kon niet worden toegeschreven aan de bedrijfsvoering, want het slecht groeiende werd steeds geveld en het goed groeiende geholpen, en bovendien was, ondanks de zware vellingen in de oorlog, de houtmassa nog gemiddeld meer dan 350 m³ per ha (vergelijking voor Nederland: 80-jarige groveden, 1e boniteit, 345 m³ per ha), derhalve ruimschoots voldoende om een goede aanwas te waarborgen. De oorzaak moet aan de weersomstandigheden worden toegeschreven, met name aan de droge jaren 1947 en 1949, hetgeen in de lengte van de topscheuten duidelijk tot uiting kwam.

De aanwas in de komende 10-jarige bedrijfsperiode wordt vervolgens berekend op grond van de aanwas in de afgelopen periode, alsmede op grond van de verdeling van de houtvoorraad over de verschillende diameterklassen en de verschillende aanwezige houtsoorten. Teneinde de normale houtvoorraad en de verdeling daarvan over de diverse houtsoorten te kunnen bepalen, wordt een beschouwing gewijd aan het productievermogen van de loofhoutsoorten van het Fraxino-Carpinion, waarin 80% van het Aarberger bos is gelegen, alsmede aan het productievermogen van de naaldhoutsoorten. Het blijkt dan, dat bij gelijke diameter het aanwasprocent van de beuk op deze groeiplaats ongeveer gelijk is aan dat van de zilverden en hoger dan dat van de overige naaldhoutsoorten. Door de grote ruimte, die de loofhoutbomen nodig hebben, is echter de normale houtvoorraad van het loofhoutbos laag. Hier komt men in conflict met de wens van de regering een zo groot mogelijke houtvoorraad te kweken. Voorts stelt men vast, dat de dunningen van het naaldhout beter verkoopbaar zijn dan die van het loofhout.

Op grond van bovenstaande overwegingen bepaalde de bosinrichter vervolgens de na te streven normale voorraad op 465 m³ per ha, bestaande uit 60% naaldhout en 40% loofhout. M. S.

6. Bosbedrijfsregeling; bosbedrijfseconomie; administratie en organisatie van bosbedrijven.

6 (471.1)

Ueber die Strukturformen der Forsteinrichtung in Finnland. Duitse samenvatting). V. Lithonen. Acta for. fenn. 52 (4), 1947 (1—154).

Ook in Finland wordt de bedrijfsregeling thans beheerst door de gedachte, dat het bos een veel gecompliceerder productie-apparaat is dan de oude school van het normale bos en het leegkapbedrijf heeft doen voorkomen. „Opstandanalyse” en „controle methode” zijn bij de Finse bosbedrijfsregeling ingeburgerde begrippen geworden, waarbij tevens veel waarde wordt gehecht aan het bijhouden van een goede bedrijfsstatistiek, welke een veel betere grondslag voor rentabiliteitsberekeningen vormt dan een opbrengsttabel. v. S.

8. Bosproducten en hun verwerking en gebruik.

861 (44)

La crise du papier journal ne sera résolue que par un meilleur emploi de nos ressources en bois feuillus. J. Campredon. Bull. S. F. Franche Comté 26 (2), 1951 (66—68).

De prijsstijging van het papier en in het bijzonder van het krantenpapier wordt door het publiek zwaar gevoeld, omdat deze prijsstijging een verhoging van de abonnementsgelden met zich medebracht. De pers heeft zich dan ook tot het Ministerie van

Openbare Werken gewend en betoogt, dat de kranten een belangrijke rol in de samenleving vervullen. Zij zijn de organen van de vrije meningsuiting, een stelsel dat onverbreekelijk aan de democratie verbonden is. Daarom moeten de prijzen van de kranten zo zijn, dat zij door een ieder kunnen worden gekocht.

Naast zilverden en fijnspar moet men bij de papierfabricage bedenken, dat er nog andere houtsoorten zijn zoals populier, esp, groveden, zeeden en beuk. En dan zijn er in Frankrijk nog grote oppervlakten hakhout, die vaak niet geëxploiteerd worden en die acht tot tien miljoen m³ hout per jaar kunnen opleveren.

Bij het mogelijke gebruik van dit hakhout heeft men te doen met hout met een korte vezel, terwijl men tot op heden op hout met lange vezels was ingesteld. Men zal de werkmethoden moeten wijzigen, maar op deze wijze zal het mogelijk zijn om in de grote behoefte aan papierhout te voldoen uit de eigen voorraden, die Frankrijk ter beschikking heeft.

A. S.

9. Bossen en bosbouw van het nationale gezichtspunt gezien; boshuishoudkunde 904 (943)

L'Ardenne, paysages forestiers d'autrefois, d'aujourd'hui, de demain. V. Wauthoz. Bull. S. C. F. Belg. 57 (10), 1950 (361—378).

Men kan aannemen, dat na de tijd van de eeuwige sneeuw het bos in de Ardennen bestond uit dennen en berken. Later verscheen de els en de hazelaar en vervolgens de eik. Door een kleine wijziging in het klimaat is de beuk gekomen en deze heeft zich snel verspreid. Het bos van de Ardennen bestond bij de komst van de mens waarschijnlijk uit gemengd loofhout van eik en beuk.

In de tweede helft van de 19e eeuw zijn de naaldhoutsoorten ingevoerd. Duizenden hectaren ongebruikte grond werden met fijnsparren en grovedennen beplant. Thans vindt men er rond 37.000 ha loofhoutbos, 41.000 ha gecombineerd bos, 31.000 ha hakhout, 56.000 ha fijnspar en 15.000 ha groveden.

Het loofhoutbos is op vele plaatsen aan verjonging toe. Hierbij is het ondanks onze pogingen waarschijnlijk, dat dit loofhoutbos meer en meer een zuiver beukenbos wordt. Wil men dit beukenbos vernieuwen, dan zal men openingen moeten maken en dan kan men met het planten denken aan fijnspar, sitkaspar, zilverden, douglas, lariks of groveden, maar men mag zeker ook niet de eik vergeten.

Ook het gecombineerde bos zal zich vrij snel ontwikkelen in een bos van opgaand hout door het opdringen van de beuk.

Het hakhout in de Ardennen is niet rendabel en de omzetting van dit bostype zal in de toekomst verder plaats vinden. In de meeste gevallen heeft men na de omzetting een bos van fijnspar, groveden of lariks er voor in de plaats gekregen. De beste wijze van omzetting voor de toekomst is om dit hakhoutbos in een uitkapbos te veranderen.

De nieuwere bosbouwkundige inzichten wijzen in de richting van gemengde opstanden in de Ardennen, die misschien moeilijker te behandelen zijn, maar die de kwaliteit van de grond beter beschermen en meer waarborgen bieden tegen de aantastingen van de vijanden van het bos.

A. S.